Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Vår dato: 09.11.2026
Vår ref: 2026/13540
Deres dato:
Deres ref:

AS Civitas

Saksbehandler, innvalgstelefon
Christin Svendsen

Standardisert uttalelse - oppstart - reguleringsplan - Larvik 3020/1547 - 3020/2290 - detaljregulering for Torget 1 - planID 2026/14386

Vi viser til oversendelse av varsel om oppstart av arbeid med reguleringsplan.

Om Statsforvalterens standardiserte uttalelse
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark har for tiden stor pågang av saker. På grunn av begrenset kapasitet har vi dessverre ikke kunnet gjøre konkrete vurderinger av dette reguleringsvarselet. Vi oversender derfor en standardisert uttalelse med nasjonale interesser som vi forventer at blir ivaretatt i det videre planarbeidet. **Den standardiserte uttalelsen oppdateres jevnlig etter hvert som det kommer nye føringer/veiledere etc**. Kommunen har et selvstendig ansvar for å sikre nasjonale og viktige regionale interesser i planleggingen. Dersom det er konkrete forhold ved en plan som kommunen ønsker at Statsforvalteren skal ta stilling til, ber vi om at dere kontakter oss, så skal vi selvsagt være behjelpelige.

Vi ber om å få planforslaget oversendt til offentlig ettersyn.

Rollen til Statsforvalterens fagavdelinger
Statsforvalterens fagavdelinger skal med hjemmel i plan- og bygningsloven § 3-2 påse at planer ikke er i strid med nasjonale og viktige regionale interesser innen miljøvern, klima, landbruk, samfunnssikkerhet, folkehelse, barn og unges interesser og gravplasser.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark og Vestfold fylkeskommune inngikk en samarbeidsavtale 02.03.2026. Avtalen innebærer at fylkeskommunen ivaretar barn og unges interesser i reguleringsplaner også på vegne av Statsforvalteren. Statsforvalteren viser til fylkeskommunens vurdering av barn og unges interesser i uttalelser til planvarsler og planforslag. Avtalen begrenser ikke Statsforvalterens adgang til å fremme innsigelse til planforslag som er i strid med vedtatte nasjonale eller regionale mål, rammer og retningslinjer knyttet til barn og unges interesser.

Nasjonale interesser som må ivaretas i planleggingen
Under følger en forenklet oversikt over nasjonale interesser som vi forventer at blir ivaretatt i planleggingen. Ikke alle hensynene vil være relevante i den enkelte sak.

Vi minner særskilt om at følgende nye styringsdokumenter må legges til grunn i planleggingen:

- ***Statlige planretningslinjer for klima og energi*** **(20.12.2024)**
- ***Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet*** **(24.01.2025)**
- **Oppdatert rundskriv T-2/16 *Miljøforvaltningens innsigelsespraksis* (revidert 26.05.2025)**

Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet
Ny SPR for arealbruk og mobilitet må legges til grunn i planarbeidet. Retningslinjene differensierer mellom kommuner i regioner med større byer (se kap. 4) og kommuner i regioner med små og mellomstore byer, bygdebyer og småsentre (se kap. 5). Vi minner imidlertid om at kap. 1-3 og 6-8 gjelder alle kommuner, og at alle kommuner skal samordne utbyggingsmønster og transportsystem for å oppnå løsninger som er arealeffektive, begrenser transportbehovet og legger til rette for kollektivtransport, sykkel og gange, samt fortetting rundt knutepunkter. Nye utbyggingsområder skal lokaliseres slik at dette oppnås. Kapittel 3 inneholder felles føringer for dette, samt for en rekke ulike fagområder.

Retningslinjene legger stor vekt på at fortetting og transformasjon av utbyggingsområder skal vurderes og utnyttes før nye utbyggingsområder settes av og tas i bruk. Vi viser blant annet til punkt 3.10, der det heter at «muligheten for å bygge innenfor eller i tilknytning til eksisterende byggeområde skal kartlegges og utnyttes før det vurderes å ta i bruk [LNFR-områder] og grøntområder til utbyggingsformål». Miljøavdelingen vil vektlegge at dette følges opp.

Statlige planretningslinjer for klima og energi
Ny SPR for klima og energi av 20.12.2024 med tilhørende veileder fra Miljødirektoratet Veileder: Statlige planretningslinjer (SPR) for klima og energi lansert 12.03.2026 må legges til grunn i planarbeidet. Retningslinjene stiller en rekke nye krav knyttet til klima i kommunens planlegging. Vi viser særlig til kapittel 4.3 om ivaretakelse av klima i arealplanleggingen. Kommunen skal vektlegge reduksjon av klimagassutslipp i arealplanleggingen, og skal vurdere om tiltak som har negativ klimaeffekt kan unngås, flyttes eller forbedres. Når det planlegges større utbyggingsområder, skal det vurderes om det kan produseres fornybar energi på området, og disse energitiltakene må løses på allerede nedbygde arealer/i kombinasjon med andre utbyggingsformål. Kommunene skal legge til rette for utnyttelse av lokale varme- og kjølekilder, herunder overskuddsvarme. Planbeskrivelsen og saksframlegget skal vise hvordan nasjonale hensyn til klimagassreduksjon, klimatilpasning og energi er ivaretatt. Vi anbefaler bruk av klimagasskalkulatoren utarbeidet av NIBIO i samarbeid med Miljødirektoratet for å vise planens klimagassutslipp.

Nedbygging av karbonrike arealer skal unngås
I retningslinjenes punkt 4.3 e heter det:

> *Planmyndigheten skal ha oversikt over hvilke arealer som er betydelige karbonlagre, på land og i sjø. Omdisponering og nedbygging av karbonrike arealer, inkludert myr, tidevannssump og andre typer våtmark og skog, skal unngås så langt som mulig, slik at arealenes evne til lagring og opptak av karbon opprettholdes. Alternative arealer skal vurderes, og konsekvenser skal belyses.*

Statsforvalterens miljøavdeling vil vektlegge at dette følges opp, inkludert kravet til vurdering av alternative arealer. I tillegg til myr og våtmark understreker vi at særlig skog av høy og svært høy bonitet nå må regnes for å være av nasjonal interesse ut fra et klimaperspektiv. Omdisponering av karbonrike arealer kan gi grunnlag for innsigelse fra miljødirektøren.

Vi viser også til punkt 3.6 om klimagassreduksjoner, karbonopptak og karbonlagring i revidert rundskriv T-2/16.

Landbruk
Jordvern som nasjonal interesse har flere ganger blitt styrket de siste årene. Omdisponering av dyrka jord må unngås. Dette gjelder fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite. Jordvernet inkluderer dyrkbar jord, som også må ivaretas. Det må videre sikres tilstrekkelig buffersone mot dyrka og dyrkbare arealer. Vi viser til det nye rundskriv M-1/2025 om nasjonale jordverninteresser. Jf. punkt c i rundskrivet kan landbruksdirektøren komme til å vurdere innsigelse også til omdisponering av dyrka/dyrkbar jord som er avsatt i overordnede planer, dersom det har kommet nye relevante styringsdokumenter etter at disse planene ble vedtatt.

Naturmangfold
Planen må ivareta naturtyper og arter av nasjonal og vesentlig regional interesse. Hva dette omfatter, oppgis i punkt 3.8 i rundskriv T-2/16 *Miljøforvaltningens innsigelsespraksis*. Eksisterende registreringer av arter og naturtyper ligger bl.a. i Miljødirektoratets Naturbase. Planen må også ivareta hensynet til verneområder, sammenhengende naturområder med urørt preg og geologisk naturmangfold. Det må sikres tilstrekkelige buffersoner mot viktige naturforekomster. Mot naturtyper i skog bør det sikres en buffersone som minst tilsvarer høyden på utvokste trær i området.

Dersom det ikke foreligger naturtypekartlegging innenfor planområdet, bør dette gjennomføres i forbindelse med planprosessen. Vi forventer at det gjennomføres kartlegging dersom planområdet har potensiale for naturverdier av nasjonal interesse. Dette kan f.eks. være hvis det er eldre skog der, forekomster av edelløvskog, eller kalkgrunn, eller hvis det er registrert viktige naturverdier i nærliggende områder. Ny kartlegging må gjennomføres etter NiN-metoden. Manglende kartlegging kan gi grunnlag for innsigelse fra miljødirektøren. Resultatene fra kartleggingen må legges til grunn for planforslaget, og naturverdier av nasjonal og vesentlig regional interesse må ivaretas.
Vi viser også til nye kartleggingsinstrukser for marine og limniske naturtyper etter NiN-metoden fra Miljødirektoratet av 02.03.2026:

- Marine naturtyper: Instruks for kartlegging og kvalitetsvurdering basert på Natur i Norgehttps://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2026/mars-2026/marine-naturtyper-instruks-for-kartlegging-og-kvalitetsvurdering-basert-pa-natur-i-norge/
- Kartlegging i ferskvann: Instruks for kartlegging og kvalitetsvurdering basert på Natur i Norge

I noen saker kan det også være behov for kartlegging av arter. Dette må vurderes konkret i den enkelte sak. Vi viser til vårt brev til kommunene i Vestfold og Telemark datert 12.05.2025.

Eventuelle hule eiker (etter forskrift om utvalgte naturtyper) må ivaretas og sikres i planen med en hensynssone med radius 15 meter fra senter av stammen. Innenfor hensynssonen må det unngås bygge- og gravetiltak, påfylling av masser, kjøring med tunge maskiner og annet som kan skade eika.

Samfunnssikkerhet
Alle planer skal ha en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) som viser alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av den planlagte utbyggingen, jf. plan- og bygningsloven § 4-3. ROS-analysen må inneholde konkrete vurderinger av faremomentene, og hvilke kilder og opplysninger som er brukt i vurderingene. Funn fra ROS-analysen skal legges til grunn for planforslaget, og foreslåtte risikoreduserende tiltak skal innarbeides i bestemmelsene. Områder med vurdert risiko skal avmerkes i planen som hensynssoner med tilhørende bestemmelser. Når det gjelder hensynssoner rundt anlegg med farlig stoff eller storulykkebedrifter, viser vi til temaveiledere fra DSB. Vi minner om at utredning av farer og tiltak mot farer ikke kan skyves til byggesak.

I lys av Totalforsvarsåret 2026 minner vi om at NATOs konsept for vertslandsstøtte forutsetter at kommunene har nødvendig og velfungerende infrastruktur som vei, jernbane, flyplasser, havner, sykehus, strømforsyning, telenett mv. for å kunne motta allierte styrker. Vi understreker viktigheten av at kommunen i sin arealplanlegging ikke legger opp til ny utbygging som setter begrensninger i tilgjengeligheten ved og rundt slik infrastruktur.

Klimatilpasning og overvann
Det må i planleggingen tas hensyn til forventede framtidige klimaendringer, som blant annet kan gi økte utfordringer knyttet til overvann, flom, erosjon og skred. Betydningen av grønne områder og intakt natur for klimatilpasning må vektlegges, og naturbaserte løsninger for overvannshåndtering må vurderes. Vi viser til kapittel 5 i *Statlige planretningslinjer for klima og energi* og tilhørende veileder fra Miljødirektoratet, samt nytt punkt 3.7 om klimatilpasning i revidert rundskriv T-2/16. Vi viser også til nytt punkt 3.4 om overvann i rundskriv T-2/16 der det går frem at planforslaget må sikre tilstrekkelige løsninger for håndtering av overvann, slik som for eksempel infiltrasjon eller fordrøyning og/eller sammenhengende transportveier for overvann til resipient.

Massehåndtering
Vi viser til nytt punkt 3.5 om massehåndtering i revidert rundskriv T-2/16. Det heter der at innsigelse skal vurderes når planforslag som åpner for større bygge- og anleggstiltak ikke i nødvendig grad avklarer omfang og vurderer muligheten for gjenvinning av overskuddsmasser, eller sikrer areal til håndtering av massene; samt hvis planforslaget innebærer bruk eller flytting av masser som kan inneholde skadelige fremmede organismer, jf. forskrift om fremmede organismer § 24 fjerde ledd, og planforslaget ikke i nødvendig grad hindrer dette. Vi viser også til ny veileder av 06.03.2026: Bærekraftig massehåndtering - planlegging og forvaltning av rene overskuddsmasser

Støy
Vi forutsetter at *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2021) legges til grunn for planarbeidet og at hensynet til støy blir tilfredsstillende utredet og ivaretatt i henhold til retningslinjen. Dette gjelder både ved planlegging av ny støyfølsom bebyggelse, og ved tilrettelegging for ny støyende virksomhet. Støy i anleggsfasen må også ivaretas.

Luftkvalitet
Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T-1520) må legges til grunn i planarbeidet. Som for støy bør det også sikres plan for håndtering av støv i bygge- og anleggsfasen. Vi minner også om at det må tas hensyn til eventuelle samspillseffekter av støy og luftkvalitet.

Forurenset grunn
Planen må ta hensyn til kunnskap om forurenset grunn (grunnforurensningsdatabasen) eller mistanke om dette, og hvilken type forurensning det er. Områder med forurenset grunn skal vises

med hensynssone. Ved ny arealbruk i områder med forurenset grunn må det gjennomføres miljøtekniske undersøkelser og risikovurdering. Helse- og miljømyndighetene fraråder bygging på deponier med gassdannelser og i randsonen til disse, se Miljødirektoratets veileder M-1780 *Bygging på nedlagte deponier.* Vi viser videre til punkt 3.3 om grunnforurensning i revidert rundskriv T-2/16, inkludert nytt punkt knyttet til transportveier for overvann i områder med forurenset grunn.

Vassdrag og vannmiljø
I 100-metersbeltet langs vassdrag skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Vi minner også om plikten til å ivareta kantvegetasjon langs vassdrag, jf. vannressursloven § 11 og punkt 3.14 i revidert rundskriv T-2/16.

Vannforekomster skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at de skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Vi viser til miljømålene i vannforskriften §§ 4 og 5, samt § 12. Vi viser også til regional vannforvaltningsplan, samt Miljødirektoratets veileder: Vannmiljø i arealplanlegging

For verna vassdrag må *Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag* legges til grunn i planleggingen. Hensynene i punkt 3 i de rikspolitiske retningslinjene må legges til grunn innenfor område for verna vassdrag, og gjelder for hovedelver, sideelver, større bekker, sjøer og tjern og et område på inntil 100 meters bredde langs sidene av disse, jf. punkt 1.

Avløp
Avløpsvann fra planområdet må gis tilfredsstillende rensning, slik at det ikke fører til forurensning eller forringer vannforekomster. Avløpsrenseanlegg det er aktuelt å koble seg til, må overholde krav til rensing og andre krav etter forurensningsregelverket, og ha nok kapasitet til planlagt utbygging.

Friluftsliv
Planen må ivareta områder klassifisert som viktige eller svært viktige friluftsområder, jf. Miljødirektoratets Naturbase, samt andre områder som er vurdert å ha nasjonal eller viktig regional betydning som friluftsområder. Planen må sikre allmennhetens tilgang til viktige friluftsområder, områder langs sjø og vassdrag og stier/løyper, og ivareta ferdselsårer med nasjonal eller vesentlig regional betydning for friluftsliv. Planforslaget må ikke komme i konflikt med områder i og over skoggrensen i fjellområdene. Vi viser til punkt 3.12 i revidert rundskriv T-2/16.

CRPD og universell utforming
Vi minner om at norske myndigheter er forpliktet til å følge FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD-konvensjonen), som fra 01.01.2026 gjelder som norsk lov etter inkorporering i menneskerettsloven. Kommunen har en sentral rolle i gjennomføringen av Norges forpliktelser etter CRPD-konvensjonen, herunder å sikre retten til deltakelse, tilgjengelighet og ikke-diskriminering for personer med funksjonsnedsettelse.

Universell utforming er et sentralt virkemiddel for å oppfylle CRPD. Plan- og bygningsloven § 1-1 slår fast at prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen. I SPR arealbruk og mobilitet punkt 3.15 fremgår det at planleggingen skal legge til rette for likeverdige muligheter for deltakelse i samfunnet for alle. Vi viser også til oppdatert veileder Universell utforming i planlegging (2025).

Andre nasjonale interesser
I planarbeidet må det også tas hensyn til:

- Landskap, jf. plan- og bygningsloven § 3-1 bokstav b, Europarådets landskapskonvensjon og punkt 3.11 i rundskriv T-2/16
- Storulykkebedrifter, jf. avsnittet om samfunnssikkerhet og punkt 3.16 i rundskriv T-2/16
- Gravplasser, jf. gravplassloven, gravplassforskriften, rundskriv Q-06/2020 og veilederen *Gravplassrådgivningen*
- Barn og unges interesser, jf. *Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging* og rundskriv T-2/08 *Om barn* og *planlegging*

Dokumentet er elektronisk godkjent

Med hilsen

Astrid Lie Olsen (e.f.)
plansjef

Christin Svendsen
konsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Larvik kommune	Postboks 2020	3255	LARVIK
Vestfold fylkeskommune	Postboks 1213 Trudvang	3105	TØNSBERG
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstua	0301	OSLO
Statens vegvesen - Transport og samfunn	Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER